

Русецька Оксана Олександрівна
аспірантка кафедри цивільного процесу
Національного університету «Одеська юридична академія»,
приватний виконавець виконавчого округу Дніпропетровської області

Науковий керівник:
Волкова Наталія Василівна
кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного процесу
Національного університету «Одеська юридична академія»

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ЗЛОВЖИВАННЯ ПРОЦЕСУАЛЬНИМИ ПРАВАМИ У ВИКОНАВЧОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Термін «зловживання правом» є доволі новим для юриспруденції нашої держави, він був запроваджений у нормах процесуального законодавства. Однак з відсутністю визначення самого терміну зловживання процесуальними правами у доктринах процесуального права існують певні дискусії серед науковців щодо визначення такого поняття. Також, у зв'язку з відсутністю тлумачення даного терміну на рівні законодавства суди у своїх рішеннях наводять визначення зловживанню процесуальними правами. Так, Верховний Суд у справі №552/2378/17 від 06.09.2018 р. зазначив, що «феномен зловживання процесуальними правами як особливий різновид цивільного процесуального правопорушення полягає у тому, при зловживанні процесуальними правами відбувається порушення умов реалізації суб'єктивних цивільних процесуальних прав. Суб'єкт цивільного судочинства свої цивільні процесуальні права має здійснювати відповідно до їх призначення, яке або прямо визначено змістом того чи іншого суб'єктивного права, або вочевидь випливає з логіки існування того чи іншого суб'єктивного процесуального права. Зловживання процесуальними правами може мати форму штучного ускладнення цивільного процесу, ускладнення розгляду справи в результаті поведінки, що перешкоджає винесенню рішення у справі або вчиненню інших процесуальних дій. Притягнення особи до

відповідальності за процесуальні зловживання повинно ґрунтуватися на доказах її вини. Факти процесуальних зловживань можна віднести до фактів, що доказуються в режимі процесуальних фактів, які включаються у загальний або локальний предмет доказування у справі»[1].

Незважаючи на те, що ст. 8 Закону України «Про виконавче провадження» встановлюється обов'язок усіх осіб, які беруть участь у виконавчому провадженні, сумлінно користуватись усіма наданими їм правами з метою забезпечення своєчасного та в повному обсязі вчинення виконавчих дій, однак є випадки коли сторони зловживають своїми процесуальними правами [2].

В Україні питання зловживання процесуальними права у виконавчому провадженні є надзвичайно актуальним, та таким що потребує дослідження та наукового осмислення, адже у виконавчому провадженні законодавець не передбачає норм, які б регулювали або роз'яснювали критерії зловживання процесуальними правами у виконавчому провадженні та конкретні заходи або санкції, які б застосовувались до суб'єктів такого зловживання.

Крім того необхідно зазначити, що у виконавчому провадженні зловживати своїми правами може як стягувач, так і боржник. Отже, у практиці зустрічаються зловживання процесуальними правами, які зводяться то того, що особа подає безпідставну заяву про відстрочку чи розстрочку виконання рішення, зміну способу і порядку виконання рішення відповідно до таких дій у особи є реальна можливість затягнути процес на стадії виконавчого провадження. Також, науковці до зловживання процесуальними правами боржника у виконавчому провадженні відносять: зловживання боржником правом на недоторканість житла, реєстрація боржником у місці свого проживання (що є єдиним майном боржника, на яке може бути звернено стягнення) малолітньої або неповнолітньої дитини [3, с. 123].

Як вже зазначалось, що у виконавчому провадженні можливе зловживання процесуальними правами не тільки боржником, а й стягувачем. Так, наприклад, до зловживання правом стягувача можна віднести право вибору місця відкриття виконавчого провадження.

Підсумовуючи вищенаведене, необхідно зазначити, що зловживання процесуальними правами у виконавчому провадженні є нагальною проблемою, для подолання якої необхідно вчиняти вагомі кроки шляхом внесення змін до законодавчих актів, наданням державному або приватному виконавцю великої кількості механізмів для захисту осіб від зловживання правами іншими особами при здійсненні примусового виконання рішень.

Звісно, жодна заборона не має сенсу без належного санкціонування, тобто без встановлення відповідальності за її порушення. Отже, вважаємо доцільність передбачити також на законодавчому рівні заходи запобігання та впливу на осіб, які зловживають правами у виконавчому провадженні.

Список використаних джерел:

1. Ухвала Верховного Суду від 06.09.2018 у справі № 552/2378/17. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/76350143>
2. Про виконавче провадження: Закон України від 02 червня 2016 р. № 1404-VIII. Відомості Верховної Ради. 2016. № 30. – Ст. 542.
3. Кравцов С.О. Окремі аспекти зловживання процесуальними правами у виконавчому провадженні. Юридичний науковий електронний журнал. № 6. 2019. С. 121-125

Сатановська Олена Валентинівна

аспірантка кафедри цивільного процесу

Національного університету «Одеська юридична академія»

Науковий керівник:

Голубєва Неллі Юріївна

доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри цивільного процесу

Національного університету «Одеська юридична академія»

СУДОВИЙ ЗАХИСТ ЖИТЛОВИХ ПРАВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ: ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ